

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Din referanse:

Vegard Halvorsen

Vår referanse:

20/100/VHA

Dato:

12.10.2020

Høringsvar: NOU 2020:4. Straffelovrådets utredning nr. 1. Kriminalisering av og deltakelse i rekruttering til kriminelle grupper

Indre Østfold kommune viser til Justis- og beredskapsdepartementets utsendelse av høring på NOU 2020:4 om kriminalisering av deltakelse i og rekruttering til kriminelle grupper den 24/6-2020 med høringsfrist 15/10-2020.

Verken kommunene eller KS er høringsinstanser på forslaget om å kriminalisere deltakelse i og rekruttering til kriminelle grupper, noe vi finner merkelig og kritikkverdig gitt kommunenes helt sentrale rolle i å forebygge og bekjempe kriminalitet. Indre Østfold kommune benytter seg av den grunn likevel retten til å gi en høringsuttalelse.

Indre Østfold kommune støtter Straffelovrådet i at en kriminalisering avgrenses til å gjelde de «modne» gjengene bestående av voksne deltakere, som begår mye og alvorlig kriminalitet og som aktivt benytter den fryktkapitalen som gruppen/organisasjonen representerer.

Derimot vil kriminalisering av deltakelse i løse ungdomsgjenger med mindreårige deltakere, kunne påføre dem en identitet som noe farlig og skremmende, samt at de vil få politiet som en tydeligere ytre fiende noe som i sin tur vil kunne forsterke det interne samholdet. I stedet for å forebygge gjengdeltakelse kan en risikere å heller fremme det. Dette fenomenet mener vi må møtes gjennom en tilpasset bruk av kommunenes virkemidler i et samspill med et lokalt og tilstedeværende politi som evner å bygge relasjoner til de aktuelle ungdommene.

Indre Østfold kommune støtter Straffelovrådet i at en kriminalisering av forberedelseshandlinger og evt. forbuds- og oppløsningshjemmel først må anvendes hvis andre virkemidler har vist seg utilstrekkelige. Kommunenes forebyggende rolle overfor de «modne gjengene» begrenses nå med at det i stor grad dreier seg om voksne som er utenfor grepet av det kommunale forebyggings- og tjenesteapparatet. Og det er begrensninger på hvor langt kommunene kan strekke sin bruk av forvaltningsmyndigheten for å ramme gjengene spesifikt. Det betyr at politiets rolle i å forebygge og bekjempe slike miljøer blir viktigere. Hvis da heller ikke politiets innsats gir de ønskede effekter, taler dette for en lovgivning som også rammer forberedelseshandlinger og gjengenes kriminelle aktivitet.

Indre Østfold kommune legger til grunn for vår vurdering av de to alternative straffebedene som Straffelovrådet anbefaler, at ingen av modellene strider mot menneskerettighetene, særlig ikke mot forenings- og forsamlingsfriheten.

Vi vil i vår vurdering legge særlig vekt på hvilken grad de to alternative straffebedene vil kunne virke etter intensjonen – forebygge og bekjempe alvorlig og gjengbasert kriminalitet, samt hvilken betydning dette vil få for kommunenes arbeid opp mot samme målgruppe.

Flertallsforslaget. Et selvstendig straffebed som rammer aktiv og vesentlig deltakelse i en kriminell sammenslutning.

Postadresse

Postboks 34
1861 Trøgstad

Besøksadresse

Rådhusgata 22
1830 Askim

Kontaktinfo

+47 69 68 10 00
post@io.kommune.no
www.io.kommune.no

Foretaksnummer

Org.nr. 920 123 899
EHF-nr. 920 123 899
Kontonr. 3207.29.71298

Indre Østfold kommune har ikke sterke motforestillinger mot det straffebed som flertallet foreslår. Det vil gi en mulighet for å straffe ledere og bakmenn som gir betydelige bidrag for å drifte den kriminelle virksomheten – forutsatt at det brukes nok ressurser for å etterforske og iredteføre slik kriminalitet og at en klarer å overstige de bevismessige utfordringer. Men det er grunn til å tvile på om det vil få særlige effekter på godt organiserte kriminelle «kunnskapsorganisasjoner» med en betydelig evne til å tilpasse seg politiets og omverdenens reaksjoner. At enkeltpersoner straffedømmes, vil neppe ha særlig betydning for aktivitetene i godt organiserte gjenger. Et slikt straffebed stående alene vil neppe ha særlig stor effekt.

Mindretallsforslaget: Straffesanksjonert forbuds- /oppløsningshjemmel.

Mindretallets forslag dreier seg om at deltakelse i en organisert kriminell sammenslutning som forbys gjennom en kjennelse i retten etter en begjæring fra statsadvokaten, kan straffes med fengsel i inntil tre år. Dette betyr at en først må forby sammenslutningen gjennom en rettslig prosess, deretter kan en straffe deltakelse i den. Det foreslås også at retten kan beslutte et forbud mot å oppholde seg på nærmere bestemte eiendommer og områder som framstår som tilholdssted for sammenslutningen. Forslaget innebærer også en straffebestemmelse som skal ramme en videreføring av sammenslutningens aktiviteter under et endret navn, kjennemerker og tilholdssted. Fordelen ved denne modellen er at dette vil ramme organisasjonen sterkere enn flertallets forslag. Det er sannsynlig at sammenslutningene vil tilpasse seg en slik bestemmelse gjennom å nedtone organisasjonens symbolbruk, synlighet og kanskje også begrense kriminelle aktiviteter. Forbud som rammer klubbhusene, vil trolig ramme hardt siden klubbhusene spiller en viktig rolle både for den kriminelle aktiviteten og for det sosiale livet i de kriminelle sammenslutningene. For kommunene vil dette kunne bety en reduksjon i kontrolloppgaver som mange saksbehandlere opplever som ubehagelige. Indre Østfold kommune mener at et slikt straffebed stående alene vil ha større sjanse til å få en tilsiktet effekt.

I høringsbrevet stiller Justis- og beredskapsdepartementet spørsmål om et selvstendig straffebed (slik flertallet foreslår), kan suppleres med en straffeprosessuell hjemmel til å nedlegge forbud mot en kriminell organisasjon, samt mulighet til å oppstille oppholdsforbud for medlemmer av en slik sammenslutning (slik mindretallet foreslår). Departementet ber om høringsinstansenes syn på behovet for en slik hjemmel og innspill til hvordan en slik hjemmel bør utformes.

Indre Østfold kommune kan ikke se at de to alternative forslagene på noen måte står i motsetning til hverandre. De representerer ulike tilnærminger og kan med fordel supplere hverandre. Indre Østfold kommune har ikke noen konkrete innspill til hvordan en slik hjemmel bør utformes.

Det vises ellers til høringsinnspill fra KS som gir en mer utfyllende behandling av Straffelovrådets utredning og forslag.

Med vennlig hilsen

Vegard Halvorsen
SLT koordinator
Mestringssenteret
Indre Østfold kommune